

راهکارهای ترویج فرهنگ عفاف و حجاب با کلیدواژه «زیست عفیفانه»

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی بیاتی

مدیر مؤسسه طهورا و از کارشناسان عرصه عفاف و حجاب

امروز نقطه عزیمت ما کجاست؟ می‌دانیم که امروزه در خصوص مسئله عفاف و حجاب در جامعه دچار مشکل هستیم؛ اما نقطه عزیمت و حرکت ما چطور می‌تواند باشد؟ با توجه به شرایط امروز جامعه، چه باید بکنیم؟ مسئله حجاب به‌لحاظ فرهنگی بودن، قابلیت اجرای دستوری ندارد و به‌لحاظ سیاسی بودن نیز، قابل رها کردن نیست. اینجا چه راهکاری وجود دارد؟ راهکاری که بارها توسط مرحوم حضرت امام رحمه‌الله و مقام معظم رهبری بیان شده و قابلیت به‌کارگیری دارد، چیست؟ مسئله این است که باید وجه مشترک مردم با خودمان را بیابیم؛ یعنی اگر بنده به‌عنوان یک مسلمان متدین مذهبی، وجه مشترکی را با شخصی که حجاب شرعی را رعایت نمی‌کند، پیدا کنم، بدل به اکثریت خواهیم شد. مشکل امروز ما در ماجرای حجاب، مقبولیت آن است. امروزه حجاب در کل کشور چه وضعیتی دارد؟ طرفداران حجاب در اقلیت قرار دارند یا دارای اکثریت هستند؟ یعنی افرادی که در سطح اجتماع حاضر هستند و بروز و ظهور دارند، در چه نسبتی قرار دارند؟ به بیان دیگر، در بین خانم‌هایی که در سطح جامعه حاضر می‌شوند و بروز و ظهور دارند، چند درصد حجاب کامل شرعی را رعایت می‌کنند؟

حجت‌الاسلام والمسلمین مهدی بیاتی، مدیر مؤسسه طهورا و از کارشناسان عرصه عفاف و حجاب با حضور در هفتمین نشست علمی برنامه «مهمان ماه» هفته‌نامه افق حوزه، به برخی از سؤالات مربوط به عفاف و حجاب پاسخ گفت که در ادامه می‌آید.

• مسئله حجاب، جنگ تمدنی ما با تمدن غرب است

گاهی در توضیح مسئله حجاب، این موضوع به یک حکم فردی اسلام تقلیل پیدا کرده است و گفته می‌شود، احکام حجاب با تأخیر زیادی در قرآن کریم نازل شده است. در قرآن کریم سه آیه در مورد حجاب وجود دارد که اولین آن در سوره احزاب است که در بیان تاریخ نزول آن، بین مفسرین در سال سوم و ششم هجری اختلاف وجود دارد. همچنین آیهای که حجاب را واجب می‌کند، مربوط به سال هشتم هجری و در بیست و یکمین سال بعثت است. این گزاره به این جهت بیان می‌شود که مسئله حجاب، حتی در حکومت خود پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نیز با تأخیر بیان شده است و همچنین به‌صورت امروزی که قانونی در کشور وجود داشته باشد، نبوده است. همچنین حجاب به‌صورت مسئله‌ای غیر بنیادین که تنها یک واجب را بیان می‌کند، معرفی شده است؛ اما امروزه مسئله حجاب و اهمیت آن واضح‌تر شده است. امروزه مسئله حجاب، جنگ تمدنی ما با تمدن غرب را نمایندگی

می‌کند و خودش را به‌عنوان یک نماد در دنیا معرفی می‌کند؛

چراکه یکی از روشن‌ترین نمادهای غرب برهنگی است؛ یعنی در معرفی فرهنگ غرب، مسئله جذایت جنسی و برهنگی نمود بالایی دارد. حجاب یعنی زن به‌عنوان یک عنصر توانمند که قدرت اغوا و تمایل به خودنمایی دارد؛ اما زن مسلمان از این قدرت در محیط اجتماعی استفاده نمی‌کند؛ بلکه از این قدرت جذابیت جنسی برای محیط خانواده استفاده می‌کند و مصرف قدرت جذابیت جنسی را خانگی و نه اجتماعی می‌داند.

• آسیب‌شناسی مسئله حجاب در وقایع اخیر

در وقایع اخیر دیدیم که مسئله حجاب چه ظرفیت بالایی دارد؛ به‌گونه‌ای که قادر است، دشمنان ما را در یک مسیر با یکدیگر متحد کند. همچنین به‌دلیل ضعف فعالیت‌های فرهنگی در خصوص حجاب و معرفی اهمیت آن، قشر متدین جامعه قدرت اغنا و تجمع‌سازی را نداشت؛ به‌گونه‌ای که افرادی این‌طور بیان کردند که اگر کار بالا

صحبت کردند که نکات ناب و ویژه‌ای بیان کردند که بنده دلیل عدم پخش سخنان ایشان را نمی‌دانم. ایشان در این جلسه خطاب به فعالان عفاف و حجاب این‌طور بیان کردند که برخی گمان می‌کنند، امکان دارد، روزگاری به‌دلیل مصلحت‌اندیشی نظام نسبت مسئله حجاب، موضعی دیگر اتخاذ شود؛ اما بدانید که این اتفاق رخ نخواهد داد.

نه اینکه من نگذارم، مسئله شخصی نیست، مردم به ما رأی داده‌اند تا اسلام را اجرا کنیم. حجاب حکم خداست و هیچ‌کس حق ندارد، حکم خدا را تعطیل کند. بروید محکم در این حوزه کار کنید و از کار برای حجاب خسته نشوید. ماجرا باید مردمی باشد. این صحبت مقام معظم رهبری، به این معنی است که تنها حاکمیت نیست که وظیفه دمیدن در مسئله حجاب را دارد و صدا و سیما و مجلس و قوه مجریه باید وظیفه خودشان را انجام بدهند؛ اما مطالبه‌گر حجاب مردم هستند و صدایی که در حوزه مسئله حجاب شنیده می‌شود، باید مردمی باشد. بعد هم ایشان فرمودند: بروید و کارهای هنری ماندگار و اثرگذار انجام بدهید. آخرین جمله‌ای که مقام معظم رهبری در این دیدار بیان فرمودند: این بود که هدف خود را این‌طور تعریف کنید که دختران جامعه ما نسبت به مسئله حجاب نسبت به زنان جهان هجمه داشته باشند و آنها مدافع حقوق زن باشند و از این موضع دفاع کنند که حجاب از جایگاه زن دفاع می‌کند و بی‌عفتی و بی‌حجابی مسئله را تغییر می‌دهد. ایشان فرمودند: منظور ما از حجاب تنها پوشش نیست و منظور ما همان معنای لغوی حجاب است. در لغت در باب حجاب می‌خوانیم: حجب الشيء عن الشيء منع عن الوصول؛ اگر بخواهیم دو شیء به یکدیگر نرسند، بین آنها حجابی ایجاد می‌کنیم. اگر بخواهیم آب به آهن برخورد نکند تا زنگ زند، آن را زنگ می‌زنیم تا رنگ بین آنها حجاب ایجاد کند و این، همان منع عن الوصول است. این حجاب همان فاصله‌گذاری بین زنان و مردان است که یک بخش آن حجاب است. ایشان به این معنی استناداردسازی در روابط زن و مرد را تذکر دادند که همان عفاف است؛ یعنی منظور ما از حجاب، همان معنای عفاف است. می‌توانیم بگوییم در این خصوص کوتاهی کرده‌ایم و حتی حوزه نیز، در این خصوص ضعف‌هایی داشته است.

• زیست عفیفانه و نقش مردان و زنان در قبال آن

امروز نقطه عزیمت ما کجاست؟ می‌دانیم که امروزه در خصوص مسئله عفاف و حجاب در جامعه دچار مشکل هستیم؛ اما نقطه عزیمت و حرکت ما چطور می‌تواند

گرفت و کار نظام گره خورد، خوب است نسبت به مسئله حجاب کنار بکشیم و این مسئله را دلسوزانه بیان کردند و گفتند: با اینکه حجاب حکم خداست؛ اما چنانچه نظام بخواهد، از این حکم الهی دست بردارد و با آن مقابله نکنیم، باید آماده عقب‌نشینی در مسئله حجاب باشیم؛ بنابراین کنشگری آنها در فتنه اخیر، غیر قابل اجرا بود و هیچ فعالیتی انجام نمی‌دادند. یک دلیل عدم کنش آنها این بود که نگران بودند، موضعی بگیرند که بعد نتوانند، از آن دفاع کنند و با این نگاه، یک جریان انفعالی در مسئله حجاب حتی در میان علاقه‌مندان به مسئله حجاب پیش آمد. البته در این خصوص شبهات دیگری نیز به وجود آمد و حتی برخی در توانمندی نظام و انقلاب شبهه کردند که در مقام بیان این شبهات نیستیم؛ اما می‌توانیم بگوییم، ایستادگی نظام در مسئله حجاب برای برخی افراد مبهم شده بود؛ اما برخی هیچ‌گاه در این خصوص دچار تردید نشدند.

• موضع مقام معظم رهبری در مسئله حجاب

مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۷ و در جمع فعالان عفاف و حجاب صحبتی داشتند که در جلسات خصوصی ایشان است و در سطح عمومی پخش نشده است. در این جلسه افراد حاضر در جلسه، به‌مدت یک ساعت و نیم صحبت کردند و حدود سی دقیقه نیز، مقام معظم رهبری

الحاد مدرن

یادداشتی از حجت‌الاسلام والمسلمین حمیدرضا شاکرین / مدیر گروه منطق فهم دین پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

نداشته است.

۲. رویکرد تهاجمی به دین، دین‌ستیزی رادیکال و آن را پدیده‌ای خطرناک معرفی کردن، فریادگر تعارض علم و دین و تلاش و تبلیغ گسترده برای حذف آن؛

۳. فلسفه‌گریزی و تکیه انحصاری به روش تجربی؛

۴. بسط الحاد از طریق دانش تجربی و ابزارهای مدرن و استخدام علوم تجربی در جهت نظریه‌پردازی ماتریالیستی و الحادی؛

۵. تلاش برای تبیین طبیعی و فیزیکال همه چیز، به‌ویژه برگ‌های برنده دینداران، مانند مسأله نفس، اخلاق، معنویت، معنای زندگی و حتی مسأله خدا و دین.

در موارد ذکرشده بالا، آنچه اهمیت و جلوه بیشتری دارد، دین‌ستیزی حاد و افراطی الحاد جدید است. به‌عبارت دیگر این جریان یک جنبش ضد دینی رادیکال و استراتژی سیاسی متعصبانه و لجاجت‌آمیز است که همه خدمات و حسنات دین را نادیده می‌گیرد و در پی ایجاد جامعه لیبرالیستی تام در غیاب دین است. رویکرد فوق از منظرهای مختلفی مورد نقد واقع شده است؛ از جمله: ۱. ارتکاب خطاهای متعدد منطقی

الحاد در لغت به‌معنای گریزش از چیزی و به‌عبارت دیگر عدول از حد وسط و میل به جوانب دیگر است. در آیتانی از قرآن مجید واژه الحاد به‌معنای کناره‌گیری از حقیقت و پوشش راه ضلالت و نادرستی به‌کار رفته است. برای مثال در سوره فصلت آمده است: «إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا؛ به‌درستی آنانکه درباره آیات ما انحراف ورزیده و از مسیر صحیح می‌گریزند، از ما پوشیده و مخفی نیستند.» و در جای دیگر آمده است: «وَلِلَّهِ الْأَشْمَاءُ الْخُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُوا الدِّينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ؛ و نیکوترین نام‌ها [به‌لحاظ معانی] ویژه خداست؛ پس او را با آن نام‌ها بخوانید و آنان را که در نام‌های خدا به انحراف می‌گیرند، رها کنید؛ آنان به‌زودی به‌همان اعمالی که همواره انجام می‌دادند، جزا داده می‌شوند.» انحراف در اسمای خدا آنست که او را با نام‌هایی که نشان‌دهنده کاستی و نقص است، بخوانند و یا اینکه صفات خدا از قبیل رازق، خالق، معبود و غیره به دیگران نسبت داده شده و این مفاهیم را ویژه آنها بدانیم؛ چنانکه مشرکان و غالیان چنین می‌کردند.

در عین حال کاربرد رایج این واژه امروزه، به‌ویژه در مباحث الهیاتی در خداناباوری است. این کاربرد معادل آتئیسم (Atheism) در برابر تنیسیم (Theism) قریب به‌معنای زندقه و دهری‌گری در ادبیات اسلامی است. پدیده الحاد به اعتبارات گوناگون به اقسام و گونه‌های مختلفی تقسیم شده است؛ از جمله به الحاد نظری و عملی، دوستانه و مهاجم، سلبی و ایجابی و...؛ از جمله تقسیمات آن عبارت است از الحاد سنتی یا کلاسیک و الحاد جدید یا مدرن.

بر اساس دانشنامه آژاد ویکی‌پدیا الحاد جدید یا مدرن اصطلاحی است که در سال ۲۰۰۶ توسط ژورنالیست شکاک‌گری ولف، برای اشاره به

در نقد دین: ۲. تبدیل شدن به جریان‌ی ایدئولوژیک و جزمی و به‌تعبیری شبه‌دین، برخلاف آنچه شعار مخالفت با آن را سر می‌دهد؛ ۳. مواجهه بی‌مسئولانه و غیراخلاقی با دین.